

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH A PRAWO DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

Irena Kamińska, Mirosława Rozbicka-Ostrowska

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH A PRAWO DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

Irena Kamińska, Mirosława Rozbicka-Ostrowska

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 5 marca 2021 r.

Wydawca
Izabella Matecka

Redaktor prowadzący
Tomasz Pietrzak

Opracowanie redakcyjne
Dagmara Wachna

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8223-852-5

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Rozdział 1	
Prawo ochrony danych osobowych jako element prawa do prywatności	11
Rozdział 2	
Prawne podstawy ochrony danych osobowych	15
2.1. Ochrona prywatności i danych osobowych w prawie międzynarodowym i europejskim	15
2.2. Ochrona prywatności i danych osobowych w prawie polskim	22
2.3. Ustawa o ochronie danych osobowych.....	26
Rozdział 3	
Zakres ochrony danych osobowych w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym.....	31
3.1. Dane osobowe w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym	34
3.2. Pojęcie przetwarzania danych osobowych	43
3.3. Podstawowe zasady przetwarzania danych osobowych.....	44
3.4. Prawa osoby, której dane osobowe dotyczą	55
3.4.1. Prawo do informacji i dostępu do danych	57
3.4.2. Prawo do sprostowania i uzupełnienia danych.....	61
3.4.3. Prawo do usunięcia danych („prawo do bycia zapomnianym”)	63
3.4.4. Prawo do ograniczenia przetwarzania	65

3.4.5. Prawo do przenoszenia danych	67
3.4.6. Prawo do sprzeciwu	69
3.4.7. Prawo do niepodlegania decyzjom opartym wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu	72
3.5. Administrator danych i jego obowiązki	75
3.6. Przekazywanie danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych	79
3.7. Odpowiedzialność prawna za naruszenie przepisów o ochronie danych osobowych i środki ochrony prawnej w tej dziedzinie	85
3.7.1. Skarga do organu nadzorczego i skarga na organ do sądu administracyjnego	86
3.7.2. Administracyjna kara pieniężna	87
3.7.3. Cywilnoprawne środki ochrony	89
3.7.4. Karnoprawne środki ochrony	92
 Rozdział 4	
Prawo dostępu do informacji publicznej jako jedno z praw podstawowych człowieka i obywatela	97
 Rozdział 5	
Historia kształtowania się prawa dostępu do informacji publicznej w prawie międzynarodowym i europejskim	101
 Rozdział 6	
Kształtowanie się prawa dostępu do informacji publicznej w prawie polskim	119
 Rozdział 7	
Ustawa o dostępie do informacji publicznej	129
7.1. Informacja publiczna – pojęcie, zasady i tryb udostępniania	131
7.1.1. Zasady udostępniania informacji publicznej	140
7.1.2. Tryby udostępniania informacji publicznej	150
7.1.2.1. Bezwnioskowy tryb udostępniania informacji publicznej	152

7.1.2.2. Wnioskowy tryb udostępniana informacji publicznej	156
7.2. Prawne formy działania podmiotu zobowiązanego do udostępniania informacji publicznej	161
7.2.1. Udostępnienie informacji publicznej	162
7.2.2. Zawiadomienie	164
7.2.3. Decyzja o odmowie udostępnienia informacji publicznej	166
7.2.4. Decyzja o umorzeniu postępowania o udostępnienie informacji publicznej	172
7.3. Wyłączenia ochrony danych osobowych w ustawie o dostępie do informacji publicznej	176
7.3.1. Wyłączenie ochrony danych osobowych ze względów podmiotowych	177
7.3.2. Wyłączenie ochrony danych osobowych w ustawie o dostępie do informacji publicznej ze względów przedmiotowych	189
7.4. Relacja dostępu do informacji publicznej i ochrony danych osobowych w świetle RODO	197

Rozdział 8

Ograniczanie praw i wolności. Konflikt konstytucyjnie zagwarantowanych praw obywateli i sposoby jego eliminowania w państwie demokratycznym	205
--	------------

Rozdział 9

Wyłączenia ustawowe i pozaustawowe dotyczące dostępu do informacji publicznej i ochrony danych osobowych	221
9.1. Wyłączenia ze względu na bezpieczeństwo publiczne	221
9.1.1. Ograniczenie prawa do informacji publicznej ze względu na ochronę informacji niejawnych	221
9.1.2. Ograniczenia dotyczące dostępu do informacji publicznej oraz ochrony danych osobowych w ustawie o Policji oraz ustawach regulujących działalność Agencji Bezpieczeństwa Publicznego i Służby Kontrwywiadu Wojskowego	233

9.2. Jawność księgi wieczystej a prawo do ochrony danych osobowych	242
Rozdział 10	
Ochrona konstytucyjnych praw obywateli w obowiązujących regulacjach prawnych i stopień jej skuteczności w praktyce ich stosowania	257
Bibliografia	279
Wykaz aktów prawnych i dokumentów.....	283
Wykaz orzeczeń	287

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- EKPC – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2, Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny, Dz.U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.
- k.k. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks karny, Dz.U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r., Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, Dz.U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, Dz.U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego, Dz.U. z 2020 r. poz. 30 ze zm.
- RODO – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, ogólne rozporządzenie o ochronie danych, Dz.Urz. UE L 119, poz. 1
- u.d.i.p. – ustawa z 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej, Dz.U. z 2020 r. poz. 2176
- u.k.w.h. – ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, Dz.U. z 2019 r. poz. 2204

u.o.d.o.	-	ustawa z 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych, Dz.U. z 2019 r. poz. 1781
u.o.i.n.	-	ustawa z 5.08.2010 r. o ochronie informacji niejawnych, Dz.U. z 2019 r. poz. 742
p.g.k.	-	ustawa z 17.05.1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, Dz.U. z 2020 r. poz. 2052 ze zm.
p.p.s.a.	-	ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz.U. z 2019 r. poz. 2325
TFUE	-	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE z 2016 r. C 202, s. 47
TUE	-	Traktat o Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE z 2016 r. C 202, s. 13

Czasopisma i wydawnictwa promulgacyjne

CBOSA	-	Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych, http://orzeczenia.nsa.gov.pl/
ONSAiWSA	-	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSA	-	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNAPiUS	-	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	-	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNKW	-	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	-	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OTK	-	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	-	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Seria A

Inne

SN	-	Sąd Najwyższy
TK	-	Trybunał Konstytucyjny
TS	-	Trybunał Sprawiedliwości
WSA	-	Wojewódzki Sąd Administracyjny

Rozdział 1

PRAWO OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH JAKO ELEMENT PRAWA DO PRYWATNOŚCI

Ochrona sfery życia prywatnego jest jednym z fundamentalnych praw człowieka chronionym w ogromnej większości współczesnych systemów prawnych. Jednak nie ma w nich precyzyjnych uregulowań, które definiowałyby to pojęcie, ponieważ jego treść zmieniała się w zależności od systemu społeczno-kulturowego, w jakim funkcjonowała jednostka. Potrzeba ochrony prywatności narastała wraz ze wzrostem poczucia zagrożenia wywołanego zbyt szybko przebiegającymi zmianami technologicznymi.

W doktrynie formalno-prawnej charakterystyka prawa do prywatności po raz pierwszy pojawiła się w 1890 r. w artykule opublikowanym przez dwóch amerykańskich prawników S.D. Warrena i L.D. Brandeisa w „Harvard Law Review”¹. Określili oni prawo do prywatności jako „prawo do bycia pozostawionym samemu sobie”, uprawnienie do wyłączenia, odrębności, tajemnicy i samotności. Powodem opublikowania artykułu było nadmierne zainteresowanie prasy brukowej życiem prywatnym Warrena, a zwłaszcza przyjęciami wydawanymi przez jego żonę. Wprowadzenie pierwszej amatorskiej kamery migawkowej Kodak 1 umożliwiło fotografowanie bez pozwania i robienie zdjęć z ukrycia.

¹ S.D. Warren, L.D. Brandeis, *The Right to Privacy*, „Harvard Law Review” 1890/4 (5), s. 193–220.

Tak więc pojawienie się potrzeby prawnej ochrony prywatności związane jest z rozwojem środków technicznych pozwalających na wgląd innych osób w zdarzenia z życia prywatnego wraz z możliwością rozpowszechniania informacji dotyczących tej sfery². Zdaniem A. Kopffa „dobrem osobistym w postaci życia prywatnego jest to wszystko, co ze względu na uzasadnione odosobnienie się jednostki od ogółu służy jej do rozwoju fizycznej lub psychicznej osobowości oraz zachowania osiągniętej pozycji społecznej”³. Trybunał Konstytucyjny, przywołując poglądy doktryny, wskazał w jednym ze swoich orzeczeń, że „prywatność odnosi się m.in. do ochrony informacji dotyczących danej osoby i gwarancji pewnego stanu niezależności, w której ramach człowiek może decydować o zakresie i zasięgu udostępniania i komunikowania innym osobom informacji o swoim życiu”⁴.

Ochrona prywatności ściśle koresponduje z systemem ochrony danych osobowych, dane osobowe pozwalają bowiem na identyfikację konkretnej osoby fizycznej, ich też może dotyczyć ewentualne bezprawne wkroczenie w sferę indywidualną, chronioną zarówno normami prawa, jak i zasadami współżycia społecznego. We współczesnym świecie, przy funkcjonowaniu nowoczesnych systemów informatycznych opartych na elektronicznych technikach przetwarzania danych, zwiększa się poziom zagrożenia prywatności, a jej ochrona powinna być priorytetem w działalności państwa. Trzeba przy tym zwrócić uwagę na fakt, że prawo do ochrony prywatności jest prawem niezbywalnym. Można bowiem wyrazić zgodę na ograniczenie tego prawa w konkretnej sytuacji, w tym również na dostęp do danych osobowych, nie można jednak w sposób bezwarunkowy i ogólny zrzec się prawa do prywatności, a więc i prawa do ochrony danych osobowych. Podstawowymi przesłankami konstrukcyjnymi zgody na przetwarzanie danych osobowych są przy tym **dobrowolność, konkretność, świadomość i jednoznaczność**. Podobnym ograniczeniom podlega ingerencja w sferę prywatności przez

² L. Kępa, *Ochrona danych osobowych. Praktyczny przewodnik dla przedsiębiorców*, Warszawa 2018, s. 1.

³ A. Kopff, *Koncepcja prawa do intymności i do prywatności życia osobistego (zagadnienia konstrukcyjne)*, „Studia Cywilistyczne” 1972/XX, s. 18.

⁴ Zob. wyrok TK z 19.05.1998 r., U 5/97, OTK 1998/4, poz. 46.

władze publiczne. Zasada ochrony konstytucyjnych praw zawarta została w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP⁵, stanowiącym, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia takie nie mogą jednak naruszać istoty wolności i praw.

Kwestie te zostaną dokładnie omówione, warto jednak pamiętać, że ograniczenia dotyczące ochrony prywatności są szczegółowo unormowane i muszą mieścić się w ramach zakreślonych zarówno wolą osoby chroniącej swoją prywatność, jak i przepisami prawa.

⁵ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r., Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

Rozdział 2

PRAWNE PODSTAWY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

Ponieważ ochrona danych osobowych dotyczy jednej z wielu sfer prywatności, za jej prawne podstawy należy uznać zarówno akty prawne chroniące prywatność osoby ludzkiej, jak i normy odnoszące się konkretnie do danych osobowych. Prywatność, a więc i dane osobowe, chronione są w prawie międzynarodowym, europejskim i w prawie polskim. Systemy te nakładają się i uzupełniają wzajemnie, warto jednak wskazać na konkretne akty prawne poświęcone tej tematyce.

2.1. Ochrona prywatności i danych osobowych w prawie międzynarodowym i europejskim

Po zakończeniu drugiej wojny światowej, w czasie której „brak poszanowania i pogarda dla praw człowieka doprowadziły do aktów barbarzyństwa, które wstrząsnęły sumieniem ludzkości, a nadejście świata, w którym ludzie będą korzystać z wolności słowa i przekonań oraz wolności od strachu i niedostatku, ogłoszono jako najwznioślejsze dążenie ludów” (preambuła Powszechnej deklaracji praw człowieka)¹, konieczne stało się zagwarantowanie praw człowieka nie tylko w obyczajach i zasadach współżycia społecznego, ale też w przepisach prawa, aby „nie musiał, doprowadzony do ostateczności, uciekać się do buntu przeciw tyranii i

¹ Powszechna deklaracja praw człowieka, <https://www.unic.un.org/pl/dokumenty/deklaracja.php#> (dostęp: 13.03.2021 r.).

uciskowi”. Powstała 24.10.1945 r. Organizacja Narodów Zjednoczonych przy określaniu celów swojego funkcjonowania wskazała zatem nie tylko zapobieganie zagrożeniom pokoju, ale też poparcie działań na rzecz praw człowieka i ich poszanowania. Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych, które odbyło się w Paryżu 10.12.1948 r., uchwaliło w formie rezolucji Powszechną deklarację praw człowieka. Jej art. 12 stanowi, że „Nikt nie może być poddany ingerowaniu w jego życie prywatne, rodzinne, domowe lub korespondencję ani też atakom na jego dobre imię. Każdy człowiek ma prawo do ochrony prawnej przeciwko takim ingerencjom i atakom”.

Aktem prawa międzynarodowego dotyczącym m.in. ochrony i poszanowania prawa do prywatności osoby ludzkiej jest też Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych (MPPOiP) – traktat uchwalony 16.12.1966 r. na konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych na mocy rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 2200A (XXI). Przepisom traktatu poddały się 173 państwa, Polska ratyfikowała go w 1977 r.² Zgodnie z art. 17 MPPOiP „1. Nikt nie może być narażony na samowolną lub bezprawną ingerencję w jego życie prywatne, rodzinne, dom czy korespondencję ani też na bezprawne zamachy na jego cześć i dobre imię. 2. Każdy ma prawo do ochrony prawnej przed tego rodzaju ingerencjami i zamachami”.

Powołane powyżej akty prawne mają zasięg ogólnoświatowy, wykraczają poza obszar Unii Europejskiej i świadczą o tym, jak wielką wagę przykładają społeczność międzynarodowa do poszanowania integralności osoby fizycznej, do określenia granic prywatności i zabezpieczenia jej prawnej ochrony. Dążenie to znajduje odzwierciedlenie również w prawie Unii Europejskiej.

Ochronie prywatności jest poświęcony art. 8 EKPC, przyjętej przez 12 państw członkowskich Rady Europy w 1950 r.³ Zgodnie z powołanym

² Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167.

³ Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2, Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.

przepisem art. 8 ust. 1 „Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji”. Z kolei ust. 2 tego artykułu stanowi, że „Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób”. Konwencja weszła w życie w 1953 r., jej stronami jest 47 państw. Polska przystąpiła do Rady Europy w 1991 r. i ratyfikowała Konwencję w 1993 r.⁴

Wraz z rozwojem komunikacji elektronicznej i zwiększaniem się zakresu automatycznego przetwarzania danych osobowych powstała potrzeba kompleksowego uregulowania związanych z tym zagadnień. Ochrony prywatności osób, których dane przetwarzane były w bankach danych w sektorze prywatnym dotyczyła rezolucja (73) 22, wydana przez Komitet Ministrów Rady Europy 26.09.1973 r. Rezolucja zalecała krajom członkowskim, aby wszystkie rejestrowane informacje były ściśle i aktualne oraz adekwatne i niezbędne w stosunku do badanego celu. Bez stosownego upoważnienia informacje nie powinny być wykorzystywane do celu innego niż ten, dla którego były gromadzone, ani też udostępniane osobom trzecim. Już wtedy wskazano, że informacje intymne lub mogące stanowić źródło dyskryminacji nie powinny być co do zasady gromadzone, a tym bardziej nie wolno ich rozpowszechniać. Ponadto należy ustanowić reguły określające okresy, po przekroczeniu których pewne kategorie danych nie powinny być dłużej przechowywane lub wykorzystywane. Zwrócono też uwagę na bezpieczeństwo danych poprzez konieczność wyposażenia banków elektronicznych w systemy zabezpieczające, uniemożliwiające osobom nieuprawnionym dostęp do danych i pozwalające na wykrywanie zniekształceń informacji. Rok później taką rezolucję wydano dla banków danych w sektorze publicznym (rezolucja (74) 29).

⁴ Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 4.11.1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2, Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.

Kolejnym zbiorem zasad określającym standardy postępowania z danymi osobowymi były Wytyczne Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) dla przedsiębiorstw wielonarodowych wydane w 1976 r. i kilkakrotnie nowelizowane. Wytyczne są zaleceniami dotyczącymi zasad odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej i są skierowane do przedsiębiorstw wielonarodowych, które prowadzą swoją działalność lub mają swoją siedzibę na terenie państw wdrażających te wytyczne.

28.01.1981 r. sporządzona została w Strasburgu Konwencja Rady Europy nr 108 o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych. W preambule Konwencji zapisano, że jej treść została uzgodniona przez państwa-członków Rady Europy w przekonaniu, że celem Rady Europy jest osiągnięcie większej jedności jej członków opartej w szczególności na poszanowaniu prawa, jak również praw i podstawowych wolności człowieka. Preambuła Konwencji wskazuje na stale rosnący przepływ przez granice danych osobowych podlegających automatycznemu przetwarzaniu, potwierdzając równocześnie zaangażowanie państw członkowskich na rzecz wolności przepływu informacji bez względu na granice. W tej sytuacji pożądane jest jednak rozszerzenie zakresu ochrony praw i podstawowych wolności każdej osoby, zachodzi przy tym konieczność pogodzenia takich podstawowych wartości, jak poszanowanie prywatności i przepływu informacji między ludźmi. W Konwencji określono podstawowe zasady ochrony danych osobowych i przepływu danych przez granice, na jej podstawie powołano też Komitet Doradczy złożony z przedstawicieli stron Konwencji i ich zastępców. Konwencja nakładała na kraje członkowskie obowiązek stworzenia ustawodawstwa w zakresie ochrony danych osobowych. Weszła ona w życie 1.10.1985 r., a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikował ją 24.12.2002 r.

Przy swobodnym kształtowaniu się prawodawstwa krajów członkowskich Unii zwiększały się jednak rozbieżności dotyczące ochrony danych osobowych. Pojawiła się wobec tego potrzeba stworzenia regulacji zapewniającej minimalny, a zarazem jednolity dla państw członkowskich poziom ochrony danych osobowych gromadzonych w zbiorach. Ujednolicenie przepisów miało też zapewnić swobodny przepływ danych po-

między krajami członkowskimi, co z kolei jest koniecznym warunkiem swobodnego przepływu towarów, usług i osób.

Wyzwaniom tym miała sprostać dyrektywa, której opracowanie rozpoczęto w 1990 r. Parlament Europejski i Rada wydały ją 24.10.1995 r. (dyrektywa 95/46/UE⁵). Jak wiadomo, uregulowania dyrektywy nie wchodziły automatycznie do porządku prawnego państw członkowskich, a termin jej implementacji upływał 23.10.1998 r. Zdefiniowano tam pojęcia takie jak „dane osobowe” i „przetwarzanie danych”, wprowadzono też katalog podstawowych praw przysługujących osobom, których dane są gromadzone. Danymi osobowymi nazwano wszystkie informacje odnoszące się do zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Wyróżniono przy tym dane sensytywne, których przetwarzanie stało się możliwe po uzyskaniu zgody na piśmie. Dyrektywa, definiując pojęcie przetwarzania danych, wymieniła wszystkie operacje dokonywane na danych osobowych. Dopuszczalność przetwarzania danych została uzależniona od woli osoby, której dane dotyczą. Zyskała też ona prawo do informacji o zasadach przetwarzania, treści zbioru oraz wyrażenia sprzeciwu co do przetwarzania danych, jeżeli wykaże uzasadniony cel. Sprecyzowano również, kiedy możliwe jest odstępstwo od zakazu przetwarzania, wskazując równocześnie, że dane mogą być wykorzystywane wyłącznie zgodnie z celem, dla którego zostały zgromadzone. Osoba, która poniosła szkodę w związku z przetwarzaniem jej danych niezgodnie z prawem, mogła domagać się odszkodowania. W dyrektywie przewidziano także powołanie Krajowych Organów Nadzorczych, których zadaniem było monitorowanie przestrzegania dyrektywy. Na szczeblu unijnym powołana została Grupa Robocza ds. Ochrony Danych, składająca się z przedstawicieli Krajowych Organów Nadzorczych oraz przedstawiciela Komisji Europejskiej.

Dokumentem konsolidującym prawa podstawowe (a więc nie tylko prawo do ochrony danych osobowych) obowiązujące na terenie Wspól-

⁵ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24.10.1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych, Dz.Urz. WE L 281, s. 31.

W publikacji omówiono zagadnienia prawa ochrony danych osobowych oraz prawa dostępu do informacji publicznej. Wśród analizowanych problemów znalazły się m.in.:

- prawo ochrony danych jako część szerszego zagadnienia prawa do prywatności,
- zakres przedmiotowy i podmiotowy prawa do prywatności,
- „prawo do bycia zapomnianym”, prawo do przenoszenia i ograniczenia przetwarzania danych oraz transgraniczny obrót danymi,
- kwestie odpowiedzialności za naruszenia prawa ochrony danych osobowych,
- prawo dostępu do informacji publicznej jako prawo podstawowe człowieka,
- historia kształtowania się regulacji prawnych dotyczących dostępu do informacji publicznej,
- wyłączenia ustawowe i pozaustawowe dotyczące dostępu do informacji publicznej i ochrony danych osobowych.

Omówione zagadnienia zaprezentowano na tle polskich i międzynarodowych regulacji prawnych, orzecznictwa i poglądów doktryny.

Publikacja jest przeznaczona dla pracowników urzędów administracji publicznej, administracji sądów, administratorów Biuletynu Informacji Publicznej, radców prawnych, adwokatów oraz sędziów sądów powszechnych i administracyjnych. Zainteresuje także wykładowców akademickich i studentów prawa oraz osoby wnioskujące o dostęp do informacji publicznych.

Irena Kamińska – sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego w stanie spoczynku; współautorka wielu publikacji z zakresu prawa administracyjnego.

Mirosława Rozbicka-Ostrowska – sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego, kieruje Wydziałem Informacji Sądowej w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym we Wrocławiu; wykładowca akademicki; współautorka publikacji z zakresu prawa administracyjnego.

9 788382 238525 W01P01

ISBN 978-83-8223-852-5

9 788382 238525

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 99 ZŁ (W TYM 5% VAT)